

Dit is nu een lijstje dat de arts op zijn bureau kan laten liggen om het onmiddellijk bij de hand te hebben. In plaats van ingewikkelde berekeningen te maken met behulp van uitgebreide tabellen kan hij de dagelijks door de patiënt genuttigde hoeveelheid eiwit in een oogwenk schattenderwijs vaststellen.

Na afloop van de voordrachten heb ik een aantal toehoorders om hun oordeel gevraagd over het thans gevolgde systeem, waarbij aan de toehoorders geen keus tussen drie reeksen onderwerpen werd gelaten. De meesten waren zeer tevreden. Enkelen merkten op, dat de voordrachten dit jaar als geheel genomen veel meer verzorgd waren dan vorige jaren, waarschijnlijk omdat men toen vaak met minder-geschikte zalen en wat primitievere projectie genoegen moest nemen. Voorts was het haastig heen en weer hollen van congressisten naar andere zalen thans geheel overbodig zodat de sfeer veel rustiger was. Er waren slechts enkelen die meer voelden voor de mogelijkheid om een keus tussen verschillende onderwerpen te doen.

De dames hadden intussen wel een zeer ruime keus gehad. Er was een tocht over het Nationale Park De Hoge Veluwe, een bezoek aan Rijksmuseum Kröller Müller, een tocht langs kasteel Biljoen en de IJssel en bezoek aan kasteel Middachten, een tocht naar 's Heerenberg, een tocht naar het Arboretum Belmonte te Wageningen, een bezoek aan de Rayon Vezelfabriek van de AKU te Arnhem, een bezichtiging van het instituut voor keuring van elektronische apparaten KEMA, en last not least een modeshow in de grote zaal van Muis Sacrum, verzorgd door Metz & Co te Amsterdam.

Intussen had er in het Saskia Theater een doorlopend programma gedraaid van de nieuwste internationale medische films, verzorgd door de Stichting Film en Wetenschap-Universitaire Film.

Om 17.15 uur ontving de afdeling Arnhem en Omstreken haar gasten in het Huis der Provincie, een verrassend mooi gebouw, in moderne stijl, en toch aangepast aan de sfeer van de omgeving, met een interieur, zo smaakvol en fantasierijk, dat men zich een ogenblik „buitenslands” waande. Als men een dergelijk gebouw bv. in Italië had bezichtigd, zou men geneigd zijn geweest op te merken: waarom kan zo iets hier nu wel, en bij ons niet!

's Avonds was er gezorgd voor een soort kolderrevue, die wegens het gebrek aan plaatsruimte in de toch niet zo kleine schouwburg tweemaal na elkaar werd gegeven. Het was maar goed, dat er hierbij geen publiek werd toegelaten, want er werd op het toneel een voor Hollandse ogen en oren zeer ongewone, gewaagde reeks van toneeltjes opgevoerd. Er deden een veertigtal mannelijke leden mee, maar geen enkele vrouw. Desondanks zagen wij tien tot twintig vrouwelijke wezens over de planken zwieren, en het feit, dat men het voortdurend over mannelijke en vrouwelijke hormonen had, wekte het vermoeden, dat men van de laatste een zekere hoeveelheid aan de spelers had toegediend. Men kon het genotype eigenlijk alleen nog maar aan een zekere graad van hirsutisme op de onbedekte delen van de onderste ledematen herkennen. De revue had een groot succes. Het daverde van de lach in de zaal, en de na-schalm zal nog wel lang in de herinnering blijven.

De laatste congresdag werd geopend met het aanhoren van „de rede”, ditmaal gehouden door Dr. H. R. BAX, en getiteld „Het doktershuis als opvoedkundig centrum”. Voor deze rede hadden zich zoveel toehoorders aangemeld, dat het oorspronkelijk daarvoor aangewezen Rembrandt Theater te klein bleek. Gelukkig werd toen de Grote Kerk wederom beschikbaar gesteld, en zelfs deze was volkomen vol, toen de spreker met zijn rede begon. (Ook deze rede vindt men elders in dit nummer).

Hiermede was het officiële gedeelte van het congres geëindigd. Maar evenals andere jaren viel er ook nu 's middags en 's avonds nog veel te genieten. Een grote menigte gasten was in het Openluchtmuseum getuige van allerlei manifestaties zoals volksdansen, vendelzwaaien, ringsteken, cross country, handboogschieten, kaatsen. Een kleiner gezelschap mocht in het Gemeentemuseum genieten van de prestaties van de amateur-musici van Non Semper Curantes. Verder kon men zelf meedoen aan kegelen, golfspelen, autorally, waarvoor prijzen beschikbaar waren gesteld.

Als een dreunend slotakkoord luidde daarna 's avonds in Muis Sacrum de gala-feestavond dit elfde Ledencongres uit, waarvan men zal kunnen getuigen, dat het een van de best geslaagde is geweest.

Amsterdam, 11 oktober 1959

M. M. HILFMAN

MEDEDELINGEN EN BEKENDMAKINGEN

STIPENDIA VOOR WETENSCHAPPELIJKE REIZEN

Van de directeur van het bureau der Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen ontvingen wij het verzoek het volgende bericht op te nemen:

Het bestuur van de afdeling Natuurkunde zal uit de renten van het Bolk- of Reisfonds der Akademie wederom stipendia voor wetenschappelijke reizen verlenen. Deze stipendia kunnen worden verstrekt aan geleerden die arbeiden op het gebied der natuurwetenschappen; voorkeur genieten assistenten van hoogleraren in de anatomie en de histologie. Op het ogenblik is hiervoor een bedrag van ongeveer f 1000,— beschikbaar.

Aanvragen van degenen die voor een subsidie in aanmerking wensen te komen, dienen te worden gericht aan het bestuur van de Afdeling Natuurkunde der Akademie, Kloveniersburgwal 29, Amsterdam-C.

Amsterdam, 30 september 1959

REDACTIE

INGEZONDEN

EEN GEVAL VAN ARTERIITIS TEMPORALIS

In het artikel van Mej. M. G. DIJK (1959) wordt de Nederlandse literatuur betreffende arteriitis temporalis opgesomd. Hierin ontbreekt een vrij moeilijk te vinden artikel van Jhr. Dr. J. J. M. VAN DER DOES DE WILLEBOIS (1953). Daarin wordt een geval van arteriitis temporalis beschreven, waarbij necrose van de hoofdhuid ontstond.

Literatuur: DIJK, M. G. (1959) Arteriitis temporalis. *Ned. T. Geneesk.* 103, 1619. — DOES DE WILLEBOIS, J. J. M. VAN DER (1953) Clinical aspects of headache. *Folia psychiat. neerl.* 56, 151.

Hilversum, 5 september 1959

E. KRIJGERS JANZEN

PSEUDO-IMBECILLITAS DOOR GEHOORSTOORNISSEN

Het artikel van collega GREWEL en de psycholoog VAN DEN HORST (1959) wordt ontsierd door de slot-alinea, handelend, over pseudo-debiliteit en pseudo-zwakbegaafdheid door gehoorstoornissen. De daarin vervatte suggestie, dat in Nederland de debielen-scholen als gevolg van een verouderde onderzoeksmethode wemelen van niet-debiele maar dove kinderen, mist elke grond. Voorts is de bewering, als zou de fluisterspraakmethode bij het schoolonderzoek ontoereikend zijn, op zijn minst onbewezen. Sommige keel-neus-oorartsen spreken dit tegen.

Literatuur: GREWEL, F. en A. P. J. M. VAN DEN HORST (1959) Pseudo-imbecillitas door gehoorstoornissen. *Ned. T. Geneesk.* 103, 1716.

Warnsveld, 3 september 1959 W. F. C. HEERING,
schoolarts

HET „EXTERNAT” VAN DE FRANSE MEDISCHE OPLEIDING

Naar aanleiding van de bespreking onder Buitenland (bl. 1915) van een ingezonden stuk in *The Lancet* (CAWADIAS 1959) enige opmerkingen aangaande de geneeskundige opleiding in Frankrijk.

Bij de examens van de Assistance Publique (externat en internat) gaat het om geheel los van de faculteit van geneeskunde staande examens, waarbij het externat in principe open staat voor alle studenten, die het „P.C.B.” (Physique, Chimie et Biologie, te vergelijken met ons propaedeutisch examen) hebben afgelegd; het internat is alleen toegankelijk voor oud-externen via een zwaar, vergelijkend examen.

Ook het examen voor het externat is een zeer strenge selectie, gezien de verhouding tussen het aantal kandidaten en beschikbare plaatsen (1 op de 6 à 7 kan slechts worden toegelaten). Deze selectie geschiedt door een berucht schriftelijk examen, waarbij het er vooral op aankomt in korte tijd zoveel mogelijk feiten op papier te brengen. Het betreft hier zowel preklinische vakken (o.a. vooral veel anatomie) als pathologie en inwendige geneeskunde. De typische eisen voor het externat-examen vergen dan ook een speciale training; wie de in alle Franse medische boekhandels klaar liggende klappers, op dit examen gericht, eens doorbladert, wordt getroffen door de enorme hoeveelheid „magazijnkennis” (DE FROE 1959) die men paraat moet hebben om enige kans van slagen te hebben. Leerboeken worden voor de voorbereiding nauwelijks gebruikt, men leert „questions”.

De eenmaal geslaagde en daarmee automatisch tot „externe des hôpitaux” aangestelde student bemoeit zich nauwelijks meer met de faculteit, college lopen is geheel beneden zijn waardigheid, zo hij er al de tijd voor heeft. Dat dit vooral niet bevorderlijk is voor de algemeen-medische vorming van hen, die reeds vroeg in hun studie als externe zijn toegelaten, behoeft geen betoog; de grote praktisch-klinische ervaring die zij opdoen, maakt dit niet goed. Men kan zich daarnaast afvragen, of de op deze wijze geselecteerde studenten terecht op zo bevoorrechte wijze worden behandeld ten opzichte van de veel grotere groep studenten, die „alleen maar” universitaire opleiding genieten. Voor het internat gelden genoemde bezwaren in mindere mate, aangezien het hier veel oudere studenten betreft, die zich doorgaans in een bepaalde richting willen specialiseren.

Het is niet te verbazen, dat de van verschillende zijden geuite kritiek op het medisch onderwijs in Frankrijk zich in het bijzonder op het externat heeft gericht. In het hervormingsplan, door een commissie onder voorzitterschap van Prof. DEBRÉ opgesteld (zie DELAFRESNAYE 1959), is het externat dan ook niet meer in zijn huidige vorm gehandhaafd, het internat is echter zo goed als ongewijzigd gelaten.

In deze „Réforme Debré” wordt o.a. verder nog voorgesteld, de eerste twee jaren van de medische studie uitsluitend te wijden aan medische basisvakken en propaedeutisch klinisch onderwijs, zonder praktisch-klinische werkzaamheden, zoals thans nog het geval is.

Literatuur: Buitenland (1959) *Ned. T. Geneesk.* 103, 1915. — CAWADIAS (1959) *Lancet* II, 235. — FROE, A. DE (1959) *Universiteit en hogeschool* 5, 163. — DELAFRESNAYE, J. F. (1959) *Lancet* I, 777.

Amsterdam, 21 september 1959

J. JAMES

BERICHTEN

BUITENLAND

Wereldberichten

Pokken in het jaar 1958. — Het maandschrift van de Wereldgezondheidsorganisatie (*Wld. Hlth. Org. Chronicle*, bl. 313) geeft een overzicht van het aantal in de loop van het jaar 1958 aangegeven lijdens aan pokken. Dank zij verbeterde organisatie der inenting is de ziekte uit grote wereldgebieden verdreven. In Europa is ze niet meer endemisch; de Verenigde Staten hebben zich in de oorlogsjaren eveneens van pokken bevrijd. Gedurende de laatste jaren is ook de toestand in Centraal-Amerika belangrijk verbeterd, al boeken in 1958 Columbia en Ecuador nog 1412 en 759 gevallen. Afrika telt op het zuidelijk halfrond nog tal van streken waar de ziekte endemisch heerst. In het westen rapporteerden Liberia, Nigeria en het gebied dat tot voor korte tijd Frans West-Afrika werd geheten, de hoogste cijfers; centraal en oostelijk zijn vooral de Belgische Kongo, Ethiopië, Kenya en Tanganyika besmet; ook noordelijk Rhodesia en Nyasaland gaven in 1958 een vrij hoog cijfer. Azië blijft nog steeds de ernstige bedreiging van de wereld. In India werden gedurende het verslagjaar 160.000 gevallen bekend, in Oost-Pakistan 47.000 gevallen. Maar ook uit Saoedi-Arabië, Perzië, Afghanistan, West-Pakistan, Burma, Thailand, Cambodja, Vietnam, Ceylon, Yemen, Aden en Indonesië berichtte men in 1958 het voorkomen van pokken.

Afrika

De schedel van Olduwai. — Een medewerker van de *British medical Journal* van 19 september (bl. 487) geeft een nadere beschouwing van de schedel, door Dr. L. S. B. LEAKY, curator van het Coryndon Museum te Nairobi in de ruwe Olduwai bergpas, Tanganyika, gevonden (deze rubriek bl. 2072). De „gorge” is een dorado voor paleontologen; ze snijdt scherp door de sedimenten, zodat een snijvlak van ongeveer 100 meter bloot ligt met lagen van verschillende ouderdom, rijk aan fossielen en artefacten.

De inhoud van de schedel bedraagt 600 cm³, misschien iets meer; de hoektanden zijn klein, niet puntig, de snijtanden eveneens klein vergeleken bij de buitengewoon grote kiezen. Dr. LEAKY houdt het gevonden schepsel voor een schakel tussen de *Australopithecinae* en verder ontwikkelde vormen van de mens, en bedacht dan ook reeds een nieuw geslacht: *Zinjanthropus boisei*. Maar de criticus, oordelend naar de foto's, meent dat het een *Australopithecus* is, waarschijnlijk van de *Paranthropus*-groep. Hij voelt niets voor een willekeurig uitbreiden van het aantal geslachten en soorten: „The arbitrary multiplication of genera and species bedevils the study of fossil man — it is almost an occupational disease of human palaeontologists”.

De vondst is van grote betekenis, omdat ze de waarschijnlijkheid toont, dat *Australopithecus* zich van zelf gemaakte werktuigen bediende. Artefacten zijn gevonden in dezelfde afzetting als verscheidene fossielen, bijvoorbeeld te Garusi en Sterkfontein. Men verkrijgt geleidelijk zekerheid, dat in de loop van de voormenselijke evolutie „tool-making” van oudere datum is dan vergroting van de hersenen.

België

Lucien Brull overleden. — Prof. L. BRULL, hoogleraar in de interne geneeskunde aan de universiteit van Luik en hoofdredacteur van de door hem in 1946 gestichte *Revue médicale de Liège*, is op 61-jarige leeftijd aan een hartaanval bezweken. Men preees in BRULL de arts aan het ziekbed, de onderzoeker, de leermeester en bovendien de organisator op zo menig gebied.